

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЖОҒАРЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ҚЕАҚ «Л. Н. Гумилев атындағы Еуразиялық ұлттық университеті»
Филология факультеті
Шетел тілдері кафедрасы

**II Spring International Scientific and Practical ONLINE
Conference “Innovative Approaches of Language Teaching:
Bridging Theory and Practice”**

**«Тілдерді оқытудың инновациялық тәсілдері: теория мен
практиканы ұштастыру» атты II көктемгі халықаралық
ғылыми-практикалық конференция**

**II весенняя международная научно-практическая
конференция «Инновационные подходы преподавания
языков: слияние теории и практики»**

PROCEEDINGS

Astana, Kazakhstan

April 4, 2026

УДК 80/81
ББК 81.2

Жалпы редакциясын басқарған: Дүйсенғазы С. М.
Редакция алқасы: Балхимбекова П.Ж., Тусупбекова М.Ж., Кызырова А.М.

Тілдерді оқытудың инновациялық тәсілдері: теория мен практиканы ұштастыру:
халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары. 4 сәуір 2026 ж./ – Астана:
Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, 2026. – 454 бет.

ISBN 978-601-385-215-7

«Тілдерді оқытудың инновациялық тәсілдері: теория мен практиканы ұштастыру» атты ІІ көктемгі халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдар жинағында шетел тілдерін оқыту саласындағы озық тәжірибелермен алмасуға, мәдениетаралық қарым-қатынасты нығайтуға, цифрлық дәуір жағдайында шетел тілдерін оқытудағы инновациялық технологияларды таратуға, сондай-ақ халықаралық ғылыми-академиялық ынтымақтастықты кеңейтуге бағытталған ғылыми-практикалық зерттеулердің нәтижелері енгізілген. Материалдарда білім алушылар мен жас ғалымдардың осы бағыттағы зерттеулерге белсенді қатысуын ынталандыру мәселелері қарастырылған.

В сборник материалов ІІ весенней международной научно-практической конференции «Иновационные подходы преподавания языков: слияние теории и практики» включены результаты научно-практических исследований, направленных на обмен передовым опытом в области преподавания иностранных языков, укрепление межкультурной коммуникации, распространение инновационных технологий обучения в условиях цифровой эпохи, а также расширение международного научно-академического сотрудничества. В материалах рассматриваются вопросы стимулирования активного участия обучающихся и молодых ученых в исследованиях в данной области.

The proceedings of the ІІ Spring International Scientific and Practical ONLINE Conference “Innovative Approaches of Language Teaching: Bridging Theory and Practice” include the results of scientific and practical research aimed at sharing advanced experience in foreign language teaching, strengthening intercultural communication, disseminating innovative teaching technologies in the digital age, and expanding international scientific and academic cooperation. The materials also address issues related to encouraging the active participation of students and young researchers in this field.

УДК 80/81
ББК 81.2

ISBN 978-601-385-215-7

Бұл жинаққа енгізілген материалдарға авторлар жауапты.
За материалы, включённые в данный сборник, ответственность несут авторы. Authors
are responsible for the content of their materials

NJSC “The L.N. Gumilyov Eurasian National University”
Philological faculty
Foreign Languages Department

II Spring International Scientific and Practical ONLINE Conference “Innovative Approaches of Language Teaching: Bridging Theory and Practice”

**«Тілдерді оқытудың инновациялық тәсілдері: теория мен
практиканы ұштастыру» атты II көктемгі халықаралық
ғылыми-практикалық конференция**

**II весенняя международная научно-практическая конференция
«Инновационные подходы преподавания языков: слияние
теории и практики»**

The Main Themes of the Conference:

1. Teaching foreign languages for professional and interdisciplinary purposes.
2. Innovative technologies in foreign language teaching methodology.
3. Language training in the context of multilingualism and lifelong learning.
4. Language education based on digital technologies and artificial intelligence.

Organizing Committee:

<i>Serikzat Duissengazy</i>	– Dean of the Faculty of Philology, candidate of philological sciences, professor
<i>Balkhimbekova Perizat Zhanatovna</i>	– Head of the Foreign Languages Department, PhD, assistant professor
<i>Mukhtarkhanova Ainagul Madiевна</i>	– candidate of pedagogical sciences, associate professor
<i>Tussupbekova Madina Zhanbyrbaevna</i>	– candidate of pedagogical sciences, associate professor
<i>Kurmanayeva Dina Kassymbekovna</i>	– PhD, associate professor
<i>Tazhitova Gulzhakhan Zarubaevna</i>	– PhD, assistant professor
<i>Kyzyrova Assem Manarbekovna</i>	– candidate of philological sciences, a senior teacher
<i>Sadykova Aigul Kudaibergenovna</i>	– PhD, assistant professor
<i>Mukanova Saltanat Kanatkhalievna</i>	– MSc, a senior teacher

CONTENTS

SECTION 1. TEACHING FOREIGN LANGUAGES FOR PROFESSIONAL AND INTERDISCIPLINARY PURPOSES

Navigating Cultural, Linguistic, and Contextual Challenges in English to Turkish Poetry Translation: A Study of Elizabeth Barrett Browning’s “Mother and Poet” and “The Cry of the Children”, and Alfred Lord Tennyson’s “The Lady of Shalott” and “Mariana” <i>Mustafa Canli</i>	15
Literary texts in Turkish language teaching: bridging literature and language acquisition <i>Asım Aydın</i>	23
Student attitudes toward flipgrid integration in online speaking tasks after the 2023 Turkiye earthquakes <i>Kübra Kırac Demiray</i>	29
The importance of differentiated instruction in the efl classroom: a teacher-researcher perspective <i>Toktosunova Z.R., Mamarasulova A.B.</i>	39
«Цифровой мост» в формировании языковой компетенции: эффективность онлайн-курса делового английского языка для студентов неязыковых специальностей <i>Гололобова О.А.</i>	45
Building the 21st-century student profile in higher education foreign language programs: a transdisciplinary competency-based framework, validity logic, and an AI-replicability stress test <i>Natalia Abdel Fattah</i>	54
Traditional methods and modern techniques of teaching and research: ELT in the AI era <i>Kalyana Chakravarthi Thirunagari</i>	62
Роль укрепления традиционных смыслов и ценностей в процессе преподавания дисциплины «иностраный язык» в ВУЗе <i>Витрук Л. Ю., Ларина Л.И.</i>	70
Магістранттарда кездесетін академиялық жазудың кейбір мәселелері <i>Мухтарханова А.М., Смагулова Б.Г.</i>	72
Обучение французскому языку на основе английского: методика, практика и перспективы развития <i>Жусупова Г.М., Нурбекова Г.Ж.</i>	77
Using podcasts and shadowing techniques to enhance english language learners’ fluency and native-like pronunciation <i>Ospanova F.A., Alzhanova A.O., Sadykova A.K.</i>	85

К вопросу мотивации на занятиях Немецкого языка в неязыковом ВУЗе <i>Тусупова Г.К., Аубакирова А.К., Дюсенгалиева А.А., Буркитбаева А.Г.</i>	90
Сәулет-құрылыс факультеті студенттеріне ағылшын тілі лексикасын оқытуда этимологиялық сөздікті пайдалану <i>Кемельбекова Э.А., Мусабаева Г.М., Нургалиева У.С.</i>	96
Developing language competencies in a multilingual and lifelong learning context: insights from Kazakhstan <i>Sarkulova Zh.K., Zhumaturatova B.B.</i>	100
Применение ИИ в самостоятельной работе по иностранному языку <i>Тазбулатова Г.К., Балтынова А.Ш., Тулекеева С.А., Рыскулова А.Ш.</i>	103
Интеграция цифровых технологий в процесс обучения иностранному языку студентов медицинского университета <i>Балтынова А.Ш., Мынбосынова Г.Е., Хамзина М.Б.</i>	114

SECTION 2. INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING METHODOLOGY

Влияние инновационных технологий на изучение английского языка <i>Загоруля О.Л., Абуова А., Али М.</i>	125
The role of art-based activities in vocabulary acquisition among young learners <i>Gelimova A., Alzhanova A. O.</i>	132
Egrating artificial intelligence tools into foreign language teaching <i>Zhanibekkyzy A., Balkhimbekova P.Zh.</i>	137
Формирование межкультурной компетенции студентов программы «зарубежное регионоведение» через аутентичные тексты и реалии повседневной жизни <i>Кириллова А.А., Balkhimbekova P.Zh.</i>	143
CLIL as an interdisciplinary approach: learning biology through English <i>Kanash L., Кузырова А.</i>	148
Роль английского языка в сфере гостеприимства <i>Абеева Д.Т., Ким И.С., Оспанова Ф.А.</i>	156
Английский язык как средство профессиональной коммуникации в области инженерной инфраструктуры <i>Койшубекова Ф.А., Оспанова Ф.А.</i>	163
Teaching academic writing for professional communication in ESP courses <i>Tauyekel Zh., Sadykova A.K.</i>	168
Innovative approaches to teaching academic writing in English for university students <i>Pervez Sh., Sadykova A.K.</i>	175
How artificial intelligence improves foreign language learning <i>Muratbek I., Muratkyzy A., Kuzar Zh.</i>	180
Using AI-supported genetics simulators in a bilingual learning environment: the	186

opportunities of academic English for STEM learners <i>Yeltay Zh., Kuzyrova A.</i>	
Туризм саласында ағылшын тілін меңгерудегі инновациялық технологиялар <i>Төлеген Ә., Елеусіз Ж., Оспанова Ф.А.</i>	196
Роль геймификации в повышении мотивации учащихся и их коммуникативной активности на уроках английского языка <i>Сандыбаева М., Берикболова А., Альжанова А.О.</i>	202
Promoting autopsychological competence of future teachers through English language learning <i>Karimtayeva A., Kurmanayeva D.K.</i>	212
The role of innovative technologies in foreign language teaching: a comparative analysis of traditional and online approaches <i>Khavalkhan Y., Kurmanayeva D.K.</i>	219
Innovative methods of teaching English in the digital age <i>Toleukhan A.B., Tlepova D.A., Alzhanova A.O.</i>	227
The use of English poems and songs for the development of lexical skills at the senior stage of learning <i>Tnysh tikova U.A., Yesengaliyeva A.M.</i>	232
Шет тілін оқытудың жоғары сатысында сөйлесу дағдыларын дамыту үшін TED TALKS платформасын пайдалану <i>Сусембаева К.Е.</i>	243
Assessing the effectiveness of a critical thinking curriculum on junior students' decision making skills <i>Yergazy A.E., Yessengaliyeva A.M.</i>	252

SECTION 3. LANGUAGE TRAINING IN THE CONTEXT OF MULTILINGUALISM AND LIFELONG LEARNING

Fostering language proficiency in a multilingual educational context through the image of the mother-woman in Gabit Musrepov's prose: linguodidactic and cross-cultural aspects <i>Sharapiden A.T., Kurmanayeva D.K.</i>	263
Қазақ тілді жарнама дискурсындағы тұтынушы санасын манипуляциялаудың когнитивті-прагматикалық механизмдері <i>Асхатова Ф.Е.</i>	271
From blueprints to bilingualism: language integration in civil engineering education <i>Atarbekova A.T., Ustelimova N.</i>	279
AI tools in educational media: linguistic and cultural implications <i>Abay K.N.</i>	285
Заманауи студенттердің көптілділікке ұмтылысы: себептері мен басымдықтары <i>Сабырбай Н., Қонысбай Д., Төлеу А.</i>	292
Stress resilience of first-year students: an analysis of personal and academic challenges and coping strategies	299

<i>Zagorulya O.L., Kasymova A.</i>	
English language learning in a multilingual world <i>Bakytbekkyzy L., Biakhmetova M., Duishonaliyeva B.T.</i>	306
Mythopoetics and cultural identity in modern Kazakh poetry <i>Bektur M., Mukhtarkhanova A., Tazhitova G.</i>	312
Қазақ тіліндегі англицизмдер <i>Альнур А.Е., Нұргелді С.Ж., Нурбекова Г.Ж.</i>	318
The influence of English on modern Chinese vocabulary: A study of loanwords <i>Daren Nuerbahati, Gulizat Nurbekova</i>	325
Analysis of implementing CLIL in technical education: insights from a Kazakhstani case study for developing internationally competitive specialists <i>Dinassil S., Alzhanova A.</i>	327
Anglo-americanisms in Kazakh and Chinese languages <i>Zhanat A., Nurbekova G.</i>	333
Trilingual education system in Kazakhstan: challenges and prospects <i>Toksanbayeva B., Ustelimova N.</i>	336

SECTION 4. LANGUAGE EDUCATION BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Цифрлық технологиялар және жасанды интеллект негізіндегі тілдік білім беру <i>Нурадин А.Б.</i>	346
AI in education: help or obstacle for learning? <i>Aidarkhan A., Bektemir A., Niyazbekova A.</i>	355
The use of artificial intelligence in first-year students' learning: impact of independence and academic performance <i>Zagorulya O.L., Boyaubay A., Kabdullin D.</i>	361
English for transportation engineers: exploring the impact of artificial intelligence integration <i>Igizbay A., Aubakirova A.K.</i>	366
Жасанды интеллект арқылы ағылшын тілін тиімді үйрену <i>Қамбар М.А., Иса Б.О., Дүйшоналиева Б.Т.</i>	372
Интеграция ИИ-ассистентов в контексте живого общения <i>Абдрасилова Ж., Наурызбай Е., Кайдаров Р.</i>	380
Comparison of traditional and digital approaches in learning English <i>Асылгазы А., Жеңіс А., Бұғыбай Ұ., Дүйшоналиева Б.Т.</i>	387
Transformation of the educational system in Kazakhstan: impact of AI <i>Shakirbekova D.A., Smagulova B.G.</i>	394
The use of artificial intelligence in developing speaking and writing skills for language tests: a systematic review <i>Bazarbek M., Shakhputova Z.Kh.</i>	400

Digital Interactive Platforms as a Tool for Enhancing English Language Learning <i>Makhambetova Zh.</i>	409
Artificial intelligence and digital technologies in foreign language education: a critical review of opportunities and challenges in the post-chatgpt era <i>Koshenov D., Alzhanova A.O.</i>	415
Цифрлық технологиялар және жасанды интеллект негізіндегі тілдік білім беру <i>Тұрсынбек Л., Тусупова Г.К.</i>	422
Features of foreign language acquisition through digital platforms in the context of lifelong learning <i>Zarkeshova K., Alzhanova A.O.</i>	426
Innovative methods of teaching chemistry using artificial intelligence: combining theory and practice <i>Kusmanova K.E., Amangeldy D.T., Mukanova S.K.</i>	433
Инновационные подходы к формированию лексической компетенции у студентов языковых вузов посредством мобильных приложений <i>Мелдешова А., Ораз Ә., Шотанова Ж., Жорабекова Д.М.</i>	442
Language education based on digital technologies and artificial intelligence <i>Saparaliyeva A., Kemelbekova E.A.</i>	449

Princeton University Press, 1968. – 451 p.

3. Eliade M. Myth and Reality. – New York: Harper & Row, 1963. – 204 p.
4. Қасқабасов С. Қазақ фольклорының мифологиясы мен поэтикасы. – Алматы: Ғылым, 2005. – 284 б.
5. Нұрғали Р. Қазақ әдебиеті: дәстүр және жаңашылдық. – Алматы: Ғылым, 2002. – 312 б.
6. Әбдиманұлы Ө. *Қазіргі қазақ поэзиясы және ұлттық бірегейлік.* – Алматы: Қазақ университеті, 2015. – 220 б.
7. Лотман Ю. М. Структура художественного текста. – М.: Искусство, 1970. – 384 с.
8. Мақатаев М. Таңдамалы шығармалар. – Алматы: Жазушы, 2011. – 320 б.
9. Сүлейменов О. А. Аз и Я. – Алматы: Жазушы, 2005. – 304 с.

ӘОЖ 81'373

ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕГІ АНГЛИЦИЗМДЕР

Альнур Адия Ерұланқызы, Нүргелді Сабина Жасұланқызы

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Сәулет-Құрылыс факультеті,
«Тұрғын үй және қоғамдық ғимараттардың сәулеті»
мамандығының 1 курс бакалаврлары
Астана, Қазақстан.

Ғылыми жетекшісі - **Нурбекова Гулизат Жаксылыковна**
alnuradiyaerulankyzy@gmail.com, sabinanur.2702@gmail.com

Кіріспе

Жаһандану және халықаралық қатынастардың белсенді дамуы жағдайында әлем тілдері қарқынды өзара әрекеттесуге енуде. Қазақстан Республикасының ресми тілі ретінде қазақ тілі де лексикалық жаңартуға және қарызға алуға ұшырайды.

Қазіргі даму кезеңіндегі ең көрнекті құбылыстардың бірі - ағылшын тілінің ағылшын тілінен шыққан сөздер мен терминдердің – енуі.

XXI ғасырда ағылшын тілі ғылымның, білімнің, технологияның және кәсіби қарым-қатынастың халықаралық тілі ретінде қызмет етеді. Демек, англицизмдер БАҚ-та, ғылыми басылымдарда, білім беру ортасында және сәулет және құрылыс сияқты кәсіби салаларда кеңінен қолданылады. Бұл тақырыптың өзектілігі англицизмдердің қазақ тіліне әсерін ғылыми талдау және олардың қазіргі терминологиялық жүйені қалыптастырудағы рөлін анықтау қажеттілігінен туындайды.

Зерттеудің мақсаты мен міндеттері:

Бұл мақаланың мақсаты - қазақ тіліндегі англицизмдерді лингвистикалық және әлеуметтік-мәдени құбылыс ретінде зерттеу.

Зерттеу келесі мақсаттарды қарастырады: англицизмдер ұғымын түсіндіру; ағылшын сөздігін алу себептері мен тарихи негіздерін талдау; англицизмді қолданудың негізгі салаларын анықтау; олардың қазақ тілі нормаларына бейімделу ерекшеліктерін анықтау; және сәулет пен құрылыстағы англицизмдердің маңыздылығын талдау.

1. Англицизмдер ұғымы және олардың пайда болу себептері.

Тіл білімінде англицизмдер - ағылшын тілінен алынған және басқа тілде қолданылатын лексикалық бірліктер. Алынған сөздер бастапқы түрін сақтауы немесе фонетикалық, морфологиялық және сөзжасамдық бейімделуден өтуі мүмкін.

Қазақ тілінде англицизмдердің пайда болуының негізгі себептері - жаһандану, ғылым мен техниканың дамуы, халықаралық ынтымақтастық пен білім беру бағдарламаларының кеңеюі. Англицизмдер көбінесе қазақ тілінде дәл баламасы жоқ жаңа ұғымдарды белгілеу үшін қолданылады, бұл оларды функционалды түрде негіздейді.

2. Англицизмдердің қазақ тіліне алыну тарихы.

Англицизмдердің қазақ тіліне енуі біртіндеп жүрді. 20 ғасырдың соңына дейін алынулардың көпшілігі жанама түрде, негізінен орыс тілі арқылы келді. Қазақстан Республикасы тәуелсіздік алғаннан кейін, экономика, білім беру және ғылым саласындағы халықаралық байланыстар күшейген кезде елеулі өзгерістер басталды.

Бастапқыда ақпараттық технологиялар мен коммуникацияларға қатысты терминдер тілге енді. Кейіннен англицизмдер халықаралық терминология маңызды рөл атқаратын сәулет және құрылыс салаларын қоса алғанда, іскерлік, мәдени және кәсіби салаларда белсенді қолданыла бастады.

3. Қазақ тіліндегі англицизмдер: Қолданылу салалары.

Қазіргі қазақ тілінде англицизмдер қоғамдық өмірдің әртүрлі салаларында кеңінен қолданыс табуда. Әсіресе цифрлық және ақпараттық ортада ағылшын тілінен енген терминдер белсенді түрде пайдаланылады.

Мысалы, «компьютер» (computer), «сайт» (site), «сервер» (server), «файл» (file) сияқты атаулар күнделікті қолданыста орныққан. Бұқаралық ақпарат құралдары мен әлеуметтік коммуникация саласында да англицизмдердің ықпалы айқын байқалады. Бұл салада «блогер» (blogger), «контент» (content) (мазмұн), «пост» (post) (жазба), «стрим» (stream) (тікелей эфир, ағын) сияқты бірліктер кеңінен таралған.

Сонымен қатар, ағылшын тілінен енген терминдер іскерлік және кәсіби коммуникацияда маңызды рөл атқарады. Атап айтқанда, сәулет және құрылыс саласында «дизайн» (design), «жоба» (project), «концепция» (concept) (тұжырымдама), «стандарт» (standard), «урбанистика» (urbanism) (қала құрылысы), «генплан» (master plan) (бас жоспар) сияқты терминдер жиі

қолданылады. Бұл атаулар кәсіби қарым-қатынастың нақтылығын қамтамасыз етіп, сәулет қызметінің халықаралық сипатын көрсетеді.

Қосымша ретінде ғылыми және сәулет саласында келесі англицизмдер де кеңінен пайдаланылады: «инновация» (innovation), «инфрақұрылым» (infrastructure), «модель» (model), «анализ» (analysis), «симуляция» (simulation), «визуализация» (visualization), «архитектуралық стиль» (architectural style), «фасад» (facade), «интерьер» (interior), «экстерьер» (exterior), «реновация» (renovation), «девелопмент» (development), «конструкция» (construction), «инженерлік жүйелер» (engineering systems).

4. Англицизмдердің қазақ тіліне бейімделуі және әсері.

Англицизмдер қазақ тіліне енген кезде бейімделу процесінен өтеді. Олар фонетикалық және грамматикалық тұрғыдан ассимиляцияланады, қазақ қосымшаларын алады және жаңа сөз формаларын құрайды. Бұл кірме сөздіктің тіл жүйесіне енгенін көрсетеді. Функционалды тұрғыдан алғанда, англицизмдер тілдің сөздік қорын кеңейтуге және терминологиялық дәлдікті арттыруға, әсіресе ғылыми және кәсіби контексте ықпал етеді. Дегенмен, кірме сөздерді шамадан тыс пайдалану тілдік бақылауды және нормативтік реттеуді қажет етеді.

5. Сәулет және құрылыстағы англицизмдер.

Сәулет және құрылыс - англицизмдер ең белсенді қолданылатын салалардың бірі. Бұл халықаралық стандарттарды, жобалау құжаттамасын және мамандандырылған бағдарламалық жасақтаманы қолданумен байланысты. Ағылшын тілінен шыққан терминдер халықаралық контексте кәсіби ұғымдарды ортақ түсінуді қамтамасыз етуге көмектеседі.

Сәулет дискурсында англицизмдерді қолдану ғылыми терминология мен кәсіби коммуникацияның дамуына ықпал етеді, сондай-ақ қазақстандық сәулет өнерінің жаһандық аренаға интеграциялануын көрсетеді. Қорытынды

Англицизмдер қазіргі заманғы қазақ тілінің дамуындағы табиғи және тұрақты құбылыс. Олардың таралуы жаһандану, ғылыми-техникалық прогресс және халықаралық байланыстардың кеңеюімен байланысты. Сәулет өнері мен құрылыста англицизмдер терминологиялық дәлдік пен кәсіби өзара әрекеттесуде маңызды рөл атқарады.

Алынған сөздік қорын дұрыс және нормативтік тұрғыдан негізделген пайдалану қазақ тілінің заманауи және функционалдық тұрғыдан кешенді коммуникация құралы ретінде дамуына ықпал етеді.

6. Англицизмдердің жіктелуі.

Қазіргі тіл білімінде англицизмдерді бірнеше түрге бөліп қарастыру кең таралған. Бұл олардың тілге ену жолдарын, құрылымдық ерекшеліктерін және қызметін тереңірек түсінуге мүмкіндік береді. Ең алдымен, тікелей англицизмдер деп ағылшын тілінен тікелей қабылданған, бастапқы формасын толық немесе жартылай сақтаған сөздерді айтамыз. Мұндай сөздерге «маркетинг», «бренд», «стартап» сияқты атаулар жатады. Бұл сөздер көбінесе халықаралық терминдер ретінде өзгеріссіз немесе аз ғана фонетикалық

бейімделумен қолданылады.

Екінші топқа жанама англицизмдер жатады. Олар басқа тілдер, әсіресе орыс тілі арқылы енеді. Мұндай сөздер көбінесе бастапқы ағылшын нұсқасынан біршама өзгеріске ұшырайды және сол аралық тілдің ықпалын сақтайды. Мысалы, «инновация», «конструкция» сөздері осы топқа жатады.

Үшінші топ – калька арқылы енген англицизмдер. Бұл жағдайда сөздің құрылымы мен мағынасы аударылып беріледі. Мысалы, «ақпараттық технологиялар» тіркесі ағылшын тіліндегі information technology сөзінің тікелей аудармасы болып табылады.

Төртінші топқа гибрид сөздер жатады. Бұл сөздерде ағылшын және қазақ тілдерінің элементтері біріктіріледі. Мысалы, «онлайн-сабақ», «контент-жоспар» сияқты сөздер қазіргі тілдік тәжірибеде жиі кездеседі. Мұндай сөздер тілдің икемділігін және жаңа жағдайларға бейімделу қабілетін көрсетеді.

Осылайша, англицизмдердің жіктелуі олардың тілдегі орнын, қызметін және даму ерекшеліктерін жүйелі түрде зерттеуге мүмкіндік береді.

7. Жастар тіліндегі англицизмдер.

Қазіргі кезеңде англицизмдердің ең белсенді қолданылатын ортасы – жастар қауымы. Жастар жаңа тілдік үрдістердің негізгі таратушысы ретінде ерекшеленеді. Әсіресе әлеуметтік желілер, интернет және цифрлық коммуникация құралдары арқылы ағылшын тілінен енген сөздер күнделікті қарым-қатынастың ажырамас бөлігіне айналды.

Жастар тілінде «лайк», «фолловер», «сторис», «челлендж», «тренд» сияқты сөздер кеңінен қолданылады. Бұл сөздер тек ақпарат алмасу құралы ғана емес, сонымен қатар белгілі бір әлеуметтік топқа тиесілілікті білдіреді. Яғни, англицизмдерді қолдану жастар арасында өзіндік стиль мен мәдени кодтың бір элементі ретінде қалыптасқан.

Сонымен қатар, жастар арасында англицизмдерді өзгертіп айту немесе қысқарту үрдісі байқалады. Бұл тілдің динамикалық сипатын және оның үнемі өзгеріп отыратынын көрсетеді. Мұндай құбылыстар тілдің табиғи даму процесінің бір бөлігі болып табылады. Жастар тіліндегі англицизмдер болашақта әдеби тілге де әсер етуі мүмкін. Сондықтан бұл құбылысты ғылыми тұрғыдан зерттеу маңызды.

8. Англицизмдер және тілдік норма.

Англицизмдердің кең таралуы тілдік норма мәселесін өзекті етеді. Әдеби тілдің нормаларына сәйкес, кірме сөздерді қолдану белгілі бір талаптарға сай болуы тиіс. Ең алдымен, англицизм тек қажетті жағдайда, яғни қазақ тілінде дәл баламасы болмаған кезде қолданылуы керек.

Сонымен қатар, кірме сөздерді қолдану барысында олардың дұрыс жазылуы мен айтылуына ерекше мән беру қажет. Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау тіл мәдениетін қалыптастырудың маңызды шарты болып табылады. Англицизмдерді шамадан тыс қолдану тілдің тазалығына кері әсер етуі мүмкін. Сондықтан олардың қолданылуын белгілі бір

деңгейде реттеу қажет. Бұл тұрғыда терминологиялық комиссиялар мен ғылыми мекемелердің рөлі ерекше. Олар жаңа терминдерді бекітіп, олардың дұрыс қолданылуын қадағалайды. Осылайша, англицизмдерді орынды және жүйелі түрде қолдану қазақ тілінің дамуына оң әсер етеді.

9. Англицизмдердің мәдени аспектісі.

Англицизмдер тек тілдік құбылыс ретінде ғана емес, сонымен қатар мәдени ықпалдың көрінісі ретінде де қарастырылады. Ағылшын тілінің кең таралуы батыс мәдениетінің ықпалымен тығыз байланысты. Бұл ықпал тек тілде ғана емес, сонымен қатар қоғамның өмір салтында, құндылықтар жүйесінде және мінез-құлық нормаларында байқалады.

Мысалы, «фэшн», «лайфстайл», «креатив» сияқты сөздер белгілі бір мәдени түсініктерді білдіреді. Олар тек ұғымдарды ғана емес, сонымен қатар заманауи мәдениеттің ерекшеліктерін де көрсетеді. Алайда, бұл үдеріс ұлттық мәдениетке белгілі бір қауіп төндіруі мүмкін.

Шетелдік сөздердің шамадан тыс қолданылуы ұлттық тілдің ерекшеліктерін әлсіретуі ықтимал. Сондықтан мәдени тепе-теңдікті сақтау маңызды. Осы тұрғыдан алғанда, англицизмдерді қолдану кезінде ұлттық мәдени құндылықтарды ескеру қажет.

10. Қазақ тіліндегі баламалар мәселесі.

Англицизмдердің кең таралуы қазақ тіліндегі баламалардың қолданылу деңгейіне тікелей әсер етеді. Көптеген жағдайларда қазақ тілінде балама сөздер болғанымен, олар практикалық қолданыста сирек кездеседі. Бұл, ең алдымен, тілдік дағды мен әлеуметтік ортаға байланысты. Мысалы, «контент» сөзі орнына «мазмұн», «дедлайн» орнына «соңғы мерзім» сөздерін қолдануға болады. Алайда, көп жағдайда адамдар қысқа әрі үйреншікті англицизмдерді таңдауға бейім.

Бұл мәселені шешу үшін қазақ тіліндегі баламаларды белсенді түрде насихаттау қажет. Әсіресе білім беру жүйесінде, бұқаралық ақпарат құралдарында және ресми құжаттарда қазақша терминдерді қолдану маңызды. Сонымен қатар, жаңа ұғымдарға сапалы әрі ыңғайлы қазақша баламалар жасау да үлкен рөл атқарады. Бұл тілдің дамуына оң әсер етеді.

11. Цифрлық дәуір және англицизмдер.

Цифрлық технологиялардың дамуы англицизмдердің таралуын айтарлықтай жеделдетті. Интернет кеңістігі мен әлеуметтік желілер ағылшын тілінің ықпалын күшейтті. Қазіргі таңда көптеген жаңа терминдер ең алдымен ағылшын тілінде пайда болып, кейін басқа тілдерге таралады.

«Логин», «пароль», «платформа», «стриминг», «онлайн» сияқты сөздер күнделікті өмірде жиі қолданылады. Бұл сөздердің көпшілігі қазақ тіліне аударылмай, бастапқы немесе бейімделген нұсқада қолданылады. Цифрлық ортада ақпарат алмасу жылдамдығы жоғары болғандықтан, жаңа сөздер де өте тез таралады. Бұл тілдің даму қарқынын арттырады. Осылайша, цифрлық дәуір англицизмдердің негізгі таралу ортасына айналды және болашақта бұл үрдіс

одан әрі жалғасады.

12.Болашақтағы тілдік саясат.

Англицизмдердің кең таралуы жағдайында тілдік саясаттың маңызы арта түседі. Тілдік саясаттың негізгі мақсаты – ұлттық тілді сақтау және дамыту, сонымен қатар оны заманауи талаптарға бейімдеу болып табылады. Бұл бағытта бірнеше маңызды шараларды атап өтуге болады. Біріншіден, ұлттық терминологияны дамыту қажет. Жаңа ұғымдарға қазақша баламалар жасап, оларды ресми түрде бекіту маңызды.

Екіншіден, білім беру жүйесінде қазақ тілінің рөлін күшейту қажет. Оқулықтар мен ғылыми әдебиеттерде қазақша терминдерді қолдану тілдің дамуына ықпал етеді.

Үшіншіден, жастар арасында тіл мәдениетін қалыптастыру маңызды. Бұл болашақ ұрпақтың тілге деген көзқарасын анықтайды. Осылайша, тиімді тілдік саясат қазақ тілінің жаһандану жағдайында дамуын қамтамасыз етеді және оның ұлттық ерекшелігін сақтауға мүмкіндік береді.

13.Англицизмдердің бизнес және экономикалық салалардағы ықпалы.

Қазіргі кезеңде англицизмдердің қазақ тіліндегі таралуы тек ғылыми немесе күнделікті қарым-қатынасқа ғана емес, сонымен қатар бизнес және экономикалық салаға да елеулі ықпал тигізуде. Жаһандану мен халықаралық нарыққа интеграциялану жағдайында кәсіпкерлік және қаржы саласындағы терминдер көбінесе ағылшын тілінен енген. Бұл үдеріс жаңа экономикалық ұғымдарды тез әрі нақты жеткізуге мүмкіндік береді. Мысалы, «стартап», «маркетинг», «бизнес-план», «коучинг», «брендинг», «менеджмент», «аутсорсинг» сияқты сөздер кәсіпкерлік коммуникацияның негізгі құралдарына айналды.

Бизнес саласындағы англицизмдердің бірінші әсері – кәсіби коммуникацияны жеңілдету. Халықаралық әріптестермен байланыс орнатқанда, ортақ терминология қолдану екі тарапқа да түсінікті болады. Мысалы, жобалық жоспарларды талқылау барысында «deadline» немесе «project management» терминдерін қолдану процессті нақты және жылдам жүргізуге мүмкіндік береді. Қазақ тілінде баламалары бар болса да, олар кейде кәсіби дискурста жеткілікті дәлдік бермейді. Сондықтан ағылшын терминдерін қолдану – коммуникацияның тиімді құралдарының бірі болып саналады.

Екінші әсері – бизнес мәдениетін қалыптастыру. Англицизмдер кәсіпкерліктің заманауи тәсілдерін көрсетуге ықпал етеді. «Team building», «networking», «pitch» сияқты сөздер кәсіби тәжірибе мен корпоративтік мәдениетті сипаттайды. Бұл сөздер арқылы қызметкерлер мен кәсіпкерлер халықаралық стандарттарға сәйкес жұмыс жасау дағдыларын меңгереді. Сонымен қатар, бизнес саласында ағылшын тілінен енген терминдер кәсіпкерліктің инновациялық бағыттарын көрсетуге мүмкіндік береді. Мысалы, «инвестор», «инкубатор», «венчур», «финтех» сияқты сөздер стартап

экожүйесінің элементтерін нақты сипаттайды.

Үшінші әсер – экономикалық білім беру мен тренингтерде қолдану. Бизнес мектебінде және корпоративтік оқу бағдарламаларында ағылшын тілінен енген терминдер негізгі оқу материалының құрамдас бөлігі болып саналады. Қазақ тілінде кейде баламалары бар болса да, ағылшын терминдері кәсіби ортадағы стандартты ұғымдарды дәл жеткізеді. Бұл болашақ мамандардың халықаралық нарыққа дайын болуына септігін тигізеді.

Сонымен қатар, англицизмдердің экономикалық саладағы кең таралуы маркетинг және жарнама саласына да әсер етеді. «Brand awareness», «campaign», «target audience», «loyalty program» сияқты сөздер маркетингтік стратегияларды дәл жеткізуге мүмкіндік береді. Бұл кәсіпкерлерге тұтынушылармен тиімді байланыс орнатуға, өнім мен қызметтердің нарықтағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға жағдай жасайды.

Тарихи тұрғыдан алғанда, әрбір тіл белгілі бір кезеңдерде сыртқы әсерлерге ұшырайды. Қазақ тіліндегі англицизмдер де осындай ықпалдың нәтижесі болып табылады. Егер бұрынғы кезеңдерде негізгі ықпал шығыс және орыс тілдерінен болса, қазіргі уақытта ағылшын тілі жетекші орынға ие. Бұл өзгеріс әлемдік саяси және экономикалық күштердің қайта бөлінуімен байланысты. Сондықтан англицизмдерді тек тілдік құбылыс ретінде емес, жаһандық өзгерістердің көрінісі ретінде қарастыру қажет.

Дегенмен, бизнес және экономикалық салада англицизмдерді қолдануда белгілі бір шектеулер қажет. Шамадан тыс қолдану тілдің ұлттық ерекшелігін әлсіретуі мүмкін. Сондықтан кейбір терминдердің қазақша баламаларын жасау, оларды ресми құжаттар мен оқу материалдарында қолдану маңызды. Бұл тілдік мәдениетті сақтау және кәсіпкерлік коммуникацияны дамытудың тиімді жолы болып табылады.

Қорыта айтқанда, англицизмдер бизнес және экономикалық салада маңызды рөл атқарады. Олар халықаралық коммуникацияны жеңілдетеді, кәсіби мәдениетті қалыптастырады, инновациялық бағыттарды көрсетеді және маркетингтік стратегияларды тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Қазақ тілінде оларды орынды қолдану экономикалық білім мен кәсіпкерліктің заманауи дамуына тікелей әсер етеді. Осылайша, англицизмдер тек тілдік құбылыс қана емес, сонымен қатар экономикалық прогрестің, бизнес мәдениетінің және кәсіби тәжірибенің маңызды элементі болып табылады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Crystal, D. Ағылшын тілі әлемдік тіл ретінде. Cambridge University Press, 2003. <https://www.cambridge.org/core/books/english-as-a-global-language/>
2. Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылымы түсіндірме сөздігі. – Астана, 2014. <https://termincom.kz>
3. Нұрмағамбетова Г. Қазақ тіліндегі тілдік байланыстар және алынулар. Лингвистика журналы, 2020. <https://journals.sagepub.com>

4. Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің ресми сайты. <https://www.enu.kz>

5. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі. <https://www.gov.kz/memleket/entities/sci>

6. Атабаев С. «Тіл және қоғам». – Алматы, 2018.

IRSTI 16.21.51

THE INFLUENCE OF ENGLISH ON MODERN CHINESE VOCABULARY: A STUDY OF LOANWORDS

Daren Nuerbahati

dr87087395882@gmail.com

L.N. Gumilyov Eurasian National University
«Energy-Efficient Design of Buildings and Structures»

1st year bachelors of the specialty.

Astana, Kazakhstan

Scientific Supervisor: **Gulizat Nurbekova**

In recent years, the influence of English on modern Chinese vocabulary has become more and more noticeable. Because of globalization and frequent communication between countries, many English words have entered Chinese. Most of these words appear through phonetic transliteration or translation based on meaning. This paper tries to look at how these loanwords are used in Chinese and what features they have. Through several common examples, it can be seen that English loanwords not only enrich Chinese vocabulary, but also reflect social and cultural changes in modern society.

Introduction

Language is always changing, and one important reason for this change is contact with other languages. Today, English is widely used around the world, so it is natural that it influences other languages. Chinese is no exception.

In daily life, especially on the internet and in cities, it is easy to find many English loanwords in Chinese. For example, people often use words related to technology, entertainment, and business that originally come from English. As Li (2016) points out, the appearance of loanwords is closely related to cultural exchange.

This paper focuses on how English loanwords appear in Chinese and how they are adapted. The discussion mainly looks at two types: phonetic transliteration and semantic borrowing.